

तेन ब्राम्हणाराधनेन अद्यशरपंजरस्थोपिन तपामिनव्यथां प्राप्नोमीति स्वानुभवं दर्शयति ॥१७॥ ब्रह्मण्यो ब्रह्मजातोऽसक्तः ॥१८॥ यायिनोऽनुचरस्यमे ॥१९॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ तेज
स इति ब्राम्हणाद्विभ्येत् ननु तत्र तेजस्तपसीत्वीयेप्रकाशयेदित्यर्थः तेजः क्रोधबलं तपोयोगबलं ॥२५॥ तयोस्तपस्तेजसो ब्राम्हणाक्षत्रियस्थयोर्व्यवसायः फलं अभिभव रूपं शीघ्रं तीव्रं
तथापि तपस्विन एवेतरानहन्त्युर्न तेजस्विन इत्यर्थः ॥२६॥ भूय इति ल्यब्लोपेपंचमी अकोपनं ब्राम्हणं प्राप्य यद्भूयः बहुतरं उभयंतपस्तेज आख्यं स्यात् तद्वत्तरं हि तं भवतीति शेषः क्षमा

कर्मणा मनसा वापि वाचा वापि परंतप ॥ यन्मेकतं ब्राम्हणेभ्यस्तेनाद्य न तपाम्यहं ॥१७॥ ब्रह्मण्य इति मामाहुस्तथावाचास्मितोषितः ॥ एतदेव पवित्रेभ्यः सर्वे
भ्यः परमं स्मृतं ॥१८॥ पश्यामि लोकानमलां चूचीन् ब्राम्हणयायिनः ॥ तेषु मे तातु गंतव्यमन्हाय च चिराय च ॥१९॥ यथा भर्त्राभ्युधर्मः स्त्रीणां लोके
युधिष्ठिर ॥ स मे विः सागतिर्नान्याक्षत्रियस्य तथा हि जाः ॥२०॥ क्षत्रियः शतवर्षी च दशवर्षी द्विजोत्तमः ॥ पिता पुत्रा च विज्ञेयो तयोर्हि ब्राम्हणो गुरुः
नारी तु पत्यभावे वै देवरं कुरुते पतिं ॥ पृथिवी ब्राम्हणालाभे क्षत्रियं कुरुते पतिं ॥२२॥ पुत्रवच्चततोरक्ष्या उपास्या गुरुवच्चते ॥ अग्निवच्चोपचर्या वै ब्राम्हणाः
कुरु सत्तम ॥२३॥ ऋजुः सतः सत्यशीलान्सर्वभूतहिते रतान् ॥ आशी विधानिव क्रुद्धान् द्विजान्परिचरेत्सदा ॥२४॥ तेजसस्तपसश्चैव नित्यं विभ्येद्युष्ठिर
उभे चैते परित्याज्ये तेजश्चैव तपस्तथा ॥२५॥ व्यवसायस्तयोः शीघ्रमुभयोरेव विद्यते ॥ हन्युः क्रुद्धा महाराज ब्राम्हणाय तपस्विनः ॥२६॥ भूयः स्यादुभयं
दत्तं ब्राम्हणाद्यदकोपनात् ॥ कुर्यादुभयतः शेषं दत्तशेषं न शेषयेत् ॥२७॥ दंडपाणिर्यथा गोषु पालो नित्यं हिरक्षयेत् ॥ ब्राम्हणा ब्रह्मचर्याक्षत्रियः
परिपालयेत् ॥२८॥ पिते च पुत्रान् रक्षेथा ब्राम्हणान् धर्मचेतसः ॥ गृहे चैषामवेक्षेथाः किं स्विदस्तीति जीवनं ॥२९॥ इति श्रीमहाभारते अनुशासनप
र्वणि आनुशासनिके पर्वणि दानधर्मे अष्टमोऽध्यायः ॥८॥ ॥१॥ युधिष्ठिर उवाच ब्राम्हणानां तु ये लोकाः प्रतिश्रुत्य पितामह ॥ न प्रय
च्छंति मोहान्ते के भवंति महाकृते ॥१॥ एतन्मे तत्त्वतो ब्रूहि धर्मधर्मभृतां वर ॥ प्रतिश्रुत्य दुरात्मानो न प्रयच्छंति ये नराः ॥२॥ भीष्म उवाच योन
दद्यात्प्रतिश्रुत्य स्वल्पं वाय दिवा बहु ॥ आशास्तस्य हताः सर्वाः क्लीबस्ये च प्रजाफलं ॥३॥ यारा त्रिंजायते जीवो यारा त्रिं च विनश्यति ॥ एतस्मिन्नंतरे
यद्यस्मिन्नंतरे ॥४॥

वस्तुप्रयुक्तं तत्तेजो बह्वपि तलराशिवत्सद्यो नश्यतीत्यर्थः उभयत उभयं वेत्त शेषं कुर्यात् न तद्वत्त शेषं शेषयेदित्यन्वयः द्वाभ्यां अन्योन्यस्मिन्प्रयुक्तं
तेज आदिद्वयं न निःशेषं नश्यति किं तु शेषं क्षमावताखंडितस्य तस्यावशिष्टं तु न शेषयेन्न शिष्यते अपि तु निःशेषं नश्यतीत्यर्थः ॥२७॥ २८॥ अस्तीति अभावे तद्देयमित्यर्थः ॥२९॥
इति अनुशासनपर्वणि नै० भा० अष्टमोऽध्यायः ॥८॥ ॥१॥ ॥२॥ ॥३॥ ॥४॥
ब्राम्हणानामिति ॥१॥ २॥ ३॥ ४॥

३३
५३०४०